

κρύος

κρύος, -α, -ο, επίθ. [<αρχ. ουσ. τό κρύος (= ψύχος)], κρύος. **1.** που δεν είναι διαχυτικός, που είναι σκληρός, παγωμένος: «κρύος άνθρωπος || πρώτη φορά μου βλέπω τέτοιο κρύο βλέμμα». **2.** το ουδ. ως ουσ. **το κρύο**, το ψύχος: «σήμερα έχει πολύ κρύο». Επίρρ. **κρύα**, με ψυχρότητα, όχι με θερμότητα: «μας υποδέχτηκε πολύ κρύα». (Ακολουθούν 39 φρ.).

- *α να χαθείς, κρύε!* περιφρονητική απάντηση γυναίκας σε άντρα που της απευθύνει διάφορα κοπλιμέντα με φανερή ερωτική διάθεση κι έχει την έννοια ανόητε, σαχλέ: «πω πω, μάνα μου, τι γυναικάρια που είσαι εσύ! -Α να χαθείς, κρύε!»·

- *άντε, βρε κρύε!* βλ. φρ. *α να χαθείς, κρύε(!)*·

- *αφήνω στα κρύα του λουτρού*, βλ. λ. [λουτρό](#)·

- *γαμημένο κρύο*, βλ. φρ. *διαβολεμένο κρύο*·

- *δε μου κάνει ούτε κρύο ούτε ζέστα*, μου είναι εντελώς αδιάφορο: «θα 'ρθει μαζί μας κι ο τάδε. -Δε μου κάνει ούτε κρύο ούτε ζέστα»·

- *διαβολεμένο κρύο*, το υπερβολικό, το αφόρητο, το διαπεραστικό ψύχος: «χτες όλη τη μέρα είχε διαβολεμένο κρύο»·

- *έδεσε το κρύο*, βλ. φρ. *έσφιξε το κρύο*·

- *έκοψε το κρύο*, βλ. φρ. *μαλάκωσε το κρύο*·

- *έπεσε το κρύο*, βλ. φρ. *μαλάκωσε το κρύο*·

- *έπιασε το κρύο ή έπιασαν τα κρύα ή μας έπιασε το κρύο ή μας έπιασαν τα κρύα*, βλ. φρ. *έσφιξε το κρύο*·

- *έσπασε το κρύο*, βλ. φρ. *μαλάκωσε το κρύο*·

- *έσφιξε το κρύο ή έσφιξαν τα κρύα ή μας έσφιξε το κρύο ή μας έσφιξαν τα κρύα*, η θερμοκρασία της ατμόσφαιρας έπεσε πολύ χαμηλά, κάνει δυνατό, αφόρητο κρύο: «μόλις μπήκε ο Δεκέμβρης, έσφιξε για τα καλά το κρύο»·

- *έχει κρύα καρδιά*, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- *έχει κρύο αίμα*, βλ. λ. [αίμα](#)·

- *η εκδίκηση είναι ένα πιάτο που τρώγεται κρύο*, βλ. λ. [εκδίκηση](#)·

- *κρύα χέρια ερωτευμένα και ζεστά βασανισμένα*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *κρύα χέρια, ζεστή καρδιά*, βλ. λ. [καρδιά](#)·

- *κρύο ανέκδοτο*, βλ. λ. *ανέκδοτο*·

- *κρύο αστείο*, βλ. λ. *αστείο*·

- *κρύο, καιρός για δύο*, μια εύσχημη δικαιολογία για τη συνέντευξη ενός άντρα και μιας γυναίκας, από τη στιγμή που τα κορμιά έχουν τη δική τους θερμότητα, που αυξάνεται κατά τη διάρκεια της σεξουαλικής πράξης. Απευθύνεται κατά τη διάρκεια του χειμώνα και ως πείραγμα σε γυναίκα που τη βλέπουμε να περνάει από

μπροστά μας. Πρβλ.: *χειμώνιασε χειμώνιασε το κρύο με περόνιασε καθένας μες το κρύο ταίρι ταίρι, κοντά μου έλα να χωθείς να ζεσταθώ να ζεσταθείς και πάμε ώσπου να 'ρθει καλοκαίρι* (Τραγούδι).

- κρύο πιάτο, βλ. λ. [πιάτο](#).

- κρύο φαρμάκι, που είναι πολύ δυνατό, διαπεραστικό: «ντύσου καλά, γιατί έξω κάνει κρύο φαρμάκι».

- μ' έκοψε κρύος ιδρώτας, βλ. λ. [ιδρώτας](#).

- μαλάκωσε το κρύο, έγινε λιγότερο δυνατό, λιγότερο αισθητό, μετριάστηκε: «το πρωί θα τουρτούριζες, αν έβγαινες έξω, το μεσημέρι όμως μαλάκωσε το κρύο».

- με κρύα καρδιά, βλ. λ. [καρδιά](#).

- μένω στα κρύα του λουτρού, βλ. λ. [λουτρό](#).

- παρατώ στα κρύα του λουτρού, βλ. λ. [λουτρό](#).

- πεθαίνω απ' το κρύο ή πεθαίνω στο κρύο, βλ. συνηθέστ. *ψοφώ* απ' το κρύο.

- περονιάζει το κρύο, είναι πολύ διαπεραστικό: «ντύσου καλά, γιατί περονιάζει το κρύο». (Τραγούδι: *χειμώνιασε χειμώνιασε, το κρύο με περόνιασε*).

- σαν τα κρύα νερά ή σαν τα κρύα τα νερά ή σαν το κρύο νερό ή σαν το κρύο το νερό, βλ. λ. νερό.

- στο κρύο το νερό, βλ. λ. νερό.

- της έριξα έναν κρύο (ενν. πούτσο, ψώλο), της επέβαλα τη σεξουαλική πράξη στα γρήγορα και για μια μόνη φορά: «αφού με κυνηγούσε τόσο πολύ, της έριξα έναν κρύο για να με θυμάται». Η βαθύτερη έννοια της φρ. είναι ότι η γυναίκα αυτή δεν άξιζε για να πάει κανείς μαζί της για δεύτερη φορά.

- της πάτησα έναν κρύο (ενν. πούτσο, ψώλο), βλ. φρ. της έριξα έναν κρύο.

- της τράβηξα έναν κρύο (ενν. πούτσο, ψώλο), βλ. φρ. της έριξα έναν κρύο.

- τσούζει το κρύο, βλ. φρ. τσουχτερό κρύο.

- τσουχτερό κρύο, που είναι δυνατό και διαπεραστικό: «ντύσου καλά πριν βγεις, γιατί έξω κάνει τσουχτερό κρύο». (Λαϊκό τραγούδι: είναι **το κρύο τσουχτερό**, να το αντέξω δεν μπορώ κι αν δεν ανοίξεις να σε δω, θα με βρουν στην πόρτα σου νεκρό).

- φαρμακερό κρύο, βλ. συνηθέστ. κρύο φαρμάκι.

- χαρά στον άντρα το ζεστό και τη γυναίκα κρύα, βλ. λ. [χαρά](#).

- ψοφώ απ' το κρύο ή ψοφώ στο κρύο, κρυώνω υπερβολικά: «χτες όλη τη μέρα ήταν χαλασμένο το καλοριφέρ και ψόφησα απ' το κρύο στο γραφείο».